

Sygn. akt IV KK 559/21

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie D. S.

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 31 stycznia 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Chorzowie

z dnia 26 października 2020 r., sygn. akt VII K 429/20,

I. oddala kasację;

**II. obciąża Skarb Państwa kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 października 2020 r. Sądu Rejonowego w Chorzowie (sygn. akt VII K 429/20) połączono na mocy art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami:

I. Sądu Rejonowego Katowice - Wschód w Katowicach z dnia 29 listopada 2012 r., sygn. akt. III K 763/12, za popełnione w dniu 5 września 2012 r. przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., tj. karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej

wykonania na okres próby lat 5 oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. na karę 30 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej w kwocie 10 złotych z oddaniem pod dozór kuratora sądowego (na poczet kary grzywny zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniach 5 i 6 września 2012 r. (dwa dni), przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice - Wschód w Katowicach z dnia 5 listopada 2013 r., sygn. XII Ko 3472/13 zamieniono karę grzywny na karę 3 miesięcy prac społecznie użytecznych po 20 godzin w stosunku miesięcznym, zaś postanowieniem tego samego Sądu z dnia 13 maja 2016 r. sygn. XII Ko 926/16 zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres zatrzymania w dniach 5 i 6 września 2012 r. (dwa dni), którą to karę skazany odbywał od 20 maja 2019 r.).

II. Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt. II K 1125/14, za popełnione w dniu 4 października 2014 r. przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, tj. karę 8 ośmiu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 3 (przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice- Zachód w Katowicach z dnia 6 czerwca 2017 r., sygn. akt X Ko 21/2017/01852 zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, która to kara podlega wykonaniu),

wymierzając w ich miejsce skazanemu D. S. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Podstawą orzeczenia był art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z dnia 23 czerwca 2020 roku, poz. 1086) i przepisów Rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2021 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k.

Od powyższego wyroku kasację na niekorzyść w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny, zarzucając orzeczeniu *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa - art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015*

r., poz. 396), polegające na niezastosowaniu tego przepisu i pominięciu wynikającej z tej normy reguły wyłączającej możliwość stosowania zasad intertemporalnych określonych w art. 4 § 1 k.k., co skutkowało rażącym naruszeniem również art. 4 § 1 k.k. oraz art. 85 § 1 i § 2 k.k. w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. jw. poprzez niesłuszne zastosowanie tych przepisów i wydanie wobec skazanego D. S. wyroku łącznego obejmującego kary pozbawienia wolności prawomocnie orzeczone przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. przed dniem 15 lipca 2015 r., podczas gdy sąd winien orzekać w oparciu o przepisy rozdziału IX kodeksu karnego obowiązujące przed tą datą i wobec braku zaistnienia przesłanek do orzeczenia kary łącznej, postępowanie w przedmiocie wydania wobec skazanego wyroku łącznego winno zostać umorzone.”

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się bezzasadna.

Sąd Rejonowy w Chorzowie za podstawę swojego rozstrzygnięcia przyjął normę intertemporalną zawartą w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z dnia 23 czerwca 2020 roku, poz. 1086). Zgodnie z brzmieniem tej regulacji, „(p)rzepisy rozdziału IX ustawy zmienianej w art. 38 (tj. Kodeksu karnego – dop. SN), w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy”. Owo „brzmienie dotychczasowe” oznacza kształt normatywny rozdziału IX Kodeksu karnego „Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych”, jaki obowiązywał przed datą wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r., a więc przed dniem 24 czerwca 2020 r. W tym brzmieniu przepisy mają zastosowanie do kar prawomocnie orzeczonych przed tym dniem, przy czym ustawodawca nie wskazał żadnego innego kryterium czasowego orzeczenia tych kar. W istocie więc art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. przesądził, że przepisy dotyczące kary łącznej w brzmieniu obowiązującym przed

24 czerwca 2020 r. mogą mieć zastosowanie do wcześniej orzeczonych prawomocnie kar, bez względu na datę ich orzeczenia. Owo „brzmienie” to wszystkie wcześniej obowiązujące stany prawne, a nie tylko i wyłącznie stan prawny bezpośrednio zmieniany ustawą dnia 19 czerwca 2020 r.

Zasada przewidziana w omawianym przepisie jest zatem jednoznaczna i ustawodawca nie wprowadził w tym zakresie żadnego wyłączenia, w szczególności takiego które ograniczałoby możliwość orzekania kary łącznej na zasadach wprowadzonych ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 396), które weszły w życie w dniu 1 lipca 2015 r. W szczególności nie przewidział klauzuli ograniczającej stosowanie tych przepisów, takiej jak w art. 19 ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 r. która wyłączyła możliwość stosowania zmienionych tą ustawą przepisów o karze łącznej w przypadku, gdy wszystkie kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem 1 lipca 2015 r. Reguła intertemporalna z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. ma charakter *lex posterior* i przesądza czasowy zakres zastosowania norm prawa karnego dotyczących kary łącznej w dotychczasowym brzmieniu, w sposób autonomiczny.

Jednoznaczne brzmienie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. przesądza o tym, że zasady orzekania kary łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 24 czerwca 2020 r. mogą mieć zastosowanie – na zasadach określonych w art. 4 k.k. – także w przypadku, gdy wszystkie kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem 1 lipca 2015 r.

Powyższa wykładnia znajduje także potwierdzenie w konieczności respektowania zasady *lex mitior agit* wyrażonej w art. 15 ust. 1 zd. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Zasada ta obejmuje także orzekanie o karze łącznej, co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nie może budzić wątpliwości, że art. 4 § 1 k.k. znajduje zastosowanie do orzekania kary łącznej zarówno w wyroku skazującym, jak i w wyroku łącznym. Wymierzenie kary łącznej w wyroku łącznym stanowi nic innego jak wyznaczenie tej represji karnej, którą będzie ostatecznie musiał ponieść skazany za swoje czyny (zob. postanowienie SN z 10.11.2021 r., IV KK 676/19,

LEX nr 3359083., wyrok SN z 15.12.2020 r., II KK 342/20, LEX nr 3270576, wyrok SN z 30.06.2020 r., II KK 95/20, LEX nr 3277412). Wykładnia przepisów, która w konsekwencji miałaby prowadzić do wykluczenia możliwości stosowania względniejszej ustawy nowej, określającej konsekwencje karne przestępstwa, musiałaby zostać uznana za sprzeczną z obowiązującymi Rzeczpospolitą Polską traktatami, co z kolei musiałoby prowadzić do konsekwencji określonych w art. 91 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym, „Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.” Zgodnie z art. 9 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego. Oznacza to, że w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości to sądy mają obowiązek analizy prawa krajowego w perspektywie prawa międzynarodowego (P. Tuleja [w:] P. Czarny, M. Florczak-Wątor, B. Naleziński, P. Radziejewicz, P. Tuleja, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, LEX/el. 2021, art. 9.).

Wobec powyższego należało orzec jak na wstępie.

Sygn. akt IV KK 559/21

Teza:

„Jednoznaczne brzmienie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. przesądza o tym, że zasady orzekania kary łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 24 czerwca 2020 r. mogą mieć zastosowanie – na zasadach określonych w art. 4 k.k. – także w przypadku, gdy wszystkie kary zostały prawomocnie orzeczone przed dniem 1 lipca 2015 r.”